

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ ENERGETIKOS INSPEKCIJĄ PRIE ENERGETIKOS MINISTERIJOS

2016-02-09 Nr.4D-2015/1-1333

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl galimo Valstybinės energetikos inspekcijos prie Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – VEI) pareigūnų biurokratizmo, nagrinėjant jo 2015-06-04 skundą (toliau citatose ir tekste vadinama – Skundas VEI).

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „jei tik valdininkai būtų Skundą VEI išnagrinėję ir išsprendę teisingai [...], skūsti [...] net nereikėtų“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

„Pateiktus Skundą VEI, jo nagrinėjimas akivaizdžiai vilkinamas, gaišinamas, vyksta biurokratizmas, piktnaudžiavimas, dėl ko ne tik laiku teisingai neišsprendžiami asmeniui svarbūs klausimai, bet ir teisinių pasekmių nepatiria neteisėtas ir nusikalstamas veikas vykdytys asmenys. Dėl nusikalstamai aplaidžiai neišnagrinėtų skundų vykdomos naujos ir tęsiamos senos nusikalstamos veikos, dėl kurių mano butui atjungtas elektros energijos tiekimas [...]“

2.2. „Ypač atkreipiu dėmesį, kad nuo 2011 m. lapkričio mėn. priklausau socialiai pažeidžiamai gyventojų grupei, kadangi nuo to laiko man buvo skiriama socialinė pašalpa. Dar daugiau, ir toji mano teisė buvo pažeidinėjama, dėl ko tebevyksta teisminis procesas administracine tvarka – adm. b. Nr. [...] [...], su visomis jame kilusiomis nepabaigiamomis problemomis ir dar būsimomis teisinėmis pasekmėmis.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių „apginti mano teisę į gerą viešąjį administravimą [...]. Prašau reikiamai išnagrinėti ir pateikti raštišką konkretų atsakymą dėl vilkinimo, gaišinimo, biurokratizmo ir piktnaudžiavimo VEI ir ypač jos Vilniaus teritorinio skyriaus [toliau citatose ir tekste vadinama – VEI skyrius] veikloje.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš Pareiškėjo kartu su skundu Seimo kontrolieriui pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Skunde VEI dėl AB A (toliau citatose ir tekste vadinama – Tiekėjas) veiksmų (taip pat adresuotas Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai; toliau citatose ir tekste vadinama – Komisija) nurodyta:

4.1.1. „Pagal įstatymo nustatymą dėl išankstinio privalomo skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka (LR elektros energijos įstatymo [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – EEĮ] 78 str. Skundų ir ginčų nagrinėjimas [...] teikiu šį skundą dėl Tiekėjo neteisėto ir nusikalstamo mano buto elektros apskaitos prietaiso [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – EAP] keitimo / instaliavimo 2015-05-05 (ir visomis su šia veikla susijusiomis ilgalaikėmis peripetijomis), kitos rūšies veikimo EAP be buto savininko sutikimo, jam kategoriškai prieštaraujant, ir be tarpusavio įsipareigojimų

tinkamo įforminimo sutartyje, ir po gauto 2015-05-13 Nr. 51112-2015-18566 Tiekėjo laiško, šantažuojančio mane (po jų jau įvykdytų neteisėtų ir nusikalstamų veikų) paklusti iš anksto žinomai nusikalstamiems nurodinėjimams, kurių neįvykdžius jų nustatytu terminu, grasinama nutraukti elektros energijos teikimą mano butui [...].“

4.1.2. „[...] visais šiais ir su jais susijusiais klausimais buvo pateikti savalaikiai raštiški skundai teisėsaugos institucijoms ir vyksta būtini tolesni veiksmai. Taip pat yra pateikti būtini raštai teismui dėl laikinųjų apsaugos (reikalavimo užtikrinimo) priemonių taikymo.“

4.1.3. „Prašau išnagrinėti teikiamą skundą [...]. Prieduose tiksliai ir aiškiai yra surašyta klausimų esmė, kad juos naujai reikėtų perrašinėti šiame skunde“ („Priedama: 2015-02-19 el. laiškas Tiekėjo pirmininkui ir generaliniam direktoriui [...], 2015-05-13 Nr. 51112-2015-18566 Tiekėjo įspėjimas dėl galimo elektros energijos tiekimo nutraukimo [...]“; Skundo VEI priedai Seimo kontrolieriui nepateikti).

4.2. VEI skyriaus 2015-07-03 rašte Nr. 2R-2007 (adresuotas Pareiškėjui, kopija – Komisijai) pažymėta:

4.2.1. VEI „gavo Pareiškėjo [...] Skundą VEI ir Komisijos 2015-06-11 raštu Nr. R2-(E)-1927 persiūtą Pareiškėjo skundą dėl Tiekėjo [...] veiksmų, atliekant Pareiškėjo bute suvartotą elektros energiją skaičiuojančio EAP keitimo darbus bei reikalavimo apmokėti įsiskolinimą už Pareiškėjo bute [...] suvartotą elektros energiją pagrįstumo.“

4.2.2. „VEI, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Pareiškėjo Skunde VEI pateiktą informaciją, vadovaudamasi 2015-01-27 VEI viršininko įsakymu Nr. 1V-7 patvirtinto „išankstinės privalomos skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarkos aprašo [...] 47 p. nuostatomis, konstatuoja esant ginčą tarp Pareiškėjo ir Tiekėjo bei priima sprendimą pradėti ginčo nagrinėjimo procedūrą“, „Ginčas tarp Pareiškėjo ir Tiekėjo dėl EAP keitimo bei įsiskolinimo už suvartotą elektros energiją bus išnagrinėtas EEĮ 34 straipsnio 12 dalyje nustatytais terminais. Apie ginčo nagrinėjimo rezultatus informuosime raštu.“

4.3. Tiekėjo pranešime Pareiškėjui pateikta ši informacija: „[...] dėl neapmokėtos skolos 2015-09-21 9.30 val. Jūsų objektui nutraukėme elektros energijos tiekimą. ***Elektros energijos tiekimas bus atnaujintas apie apmokėtą skolą ir elektros energijos tiekimo nutraukimo atnaujinimo paslaugų mokesčius*** pranešus visą parą veikiančiu klientų aptarnavimo telefonu 1802. [...]“

4.4. Pareiškėjo 2015-09-22 Skunde VEI ir VEI skyriui („Papildomai ankstesniam (2015-06-04) skundai dėl nusikalstamo Tiekėjo elektros energijos tiekimo mano butui nutraukimo [...]“; toliau citatose ir tekste vadinama – Papildomas skundas VEI) pažymėta:

4.4.1. „Dėl tų institucijų, kurios savalaikiai privalėjo užkardyti nusikalstamas ir neteisėtas Tiekėjo veikas ir dėl nusikalstamo neveikimo to neatliko, bus kreipiamasi į teismą.“

4.4.2. „Yra vienareikšmiškas LR Vyriausybės nutarimas, kad [...] socialiai labai pažeidžiamai žmonių grupei privalo būti užtikrintas nepertraukiamas elektros energijos tiekimas. [...] Nusikalstama veika Tiekėjui atjungus man elektros energijos tiekimą [...], man atimta net galimybė ruošti procesinius dokumentus teismams ir kitoms institucijoms bei nusikalstamai savavaldžiaujant (LR BK [Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso] 148 str. – žmogaus veiksmų laisvės varžymas) atimta teisė net į maisto pasigaminimą bei kitą elementariausią buitį ir higienos palaikymą.“

4.4.3. „Prašau užtikrinti nedelsiamą skundo išnagrinėjimą ir teisingo sprendimo bei raštiško [...] konkrečiau atsakymo pateikimą įstatymo nustatyta tvarka“ („Priedama: 2015-09-21 Tiekėjo pranešimas dėl elektros energijos tiekimo nutraukimo [...]“).

4.5. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2015-09-25 nutartyje (adm. byla Nr. [...]) nurodyta: „2015-09-24 Vilniaus apygardos administraciniame teisme gautas X prašymas, kuriuo prašoma: 1) imtis reikalavimo užtikrinimo priemonių, uždrausti nevykdyti (įpareigoti vykdyti) nenutraukiamą elektros energijos tiekimą Pareiškėjo butui [...]; 2) pranešti prokurorui [...] dėl AB A įstatymų pažeidinėjimo [...], turtinės ir neturtinės žalos darymo, viešojo intereso apgynimo, dėl ko įstatymai reikalauja nedelsiamai atlikti ikiteisminį tyrimą. [...]“. „[...] nutarė: nustatyti

Pareiškėjui terminą iki 2015-10-12 pašalinti nutartyje nurodytus trūkumus. [...]“ („Pareiškėjas skundo teismui nepateikė, todėl nustatytinas terminas skundai pateikti“).

4.6. Pareiškėjas 2015-09-28 pateikė Vilniaus apygardos administraciniam teismui ankstesnio prašymo papildymą, nuroydamas: „[...] tebevyksta teisminis procesas administracine tvarka – adm. bylos Nr. [...] [...], su visomis jame kilusiomis nepabaigiamomis problemomis ir dar būsimomis teisinėmis pasekmėmis, dėl ko ir yra susidariusi neapmokėta suvaitotų paslaugų suma.“, „Prašau teismą: imtis reikalavimo užtikrinimo priemonių, tariamos skolos išieškojimo pagal vykdomąjį dokumentą ir skolos išieškojimo išlaidų sustabdymo [...], pranešti prokurorui [...].“

5. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes kreipėsi į:

5.1. *VEI*, prašydamas informuoti apie Skundo *VEI* ir Papildomo skundo *VEI* nagrinėjimo ginčo eigą, priimtus sprendimus (pateikti jų kopijas); jeigu sprendimai nepriimti – nurodyti priežastis, apie tai, ar Pareiškėjo bute atnaujintas elektros energijos tiekimas; jeigu ne – ar *VEI* ėmėsi priemonių, kad būtų atnaujintas elektros energijos tiekimas Pareiškėjo bute; jeigu *VEI* nesiėmė priemonių – nurodyti priežastis, apie *VEI* žinomas ir teismuose nagrinėjamas (išnagrinėtas) bylas, ikiteisminius tyrimus, susijusius su Skundo *VEI* bei Papildomo skundo *VEI* dalyku; paaiškinti, ar Pareiškėjo atveju taikytini Papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams taikymo tvarkos aprašo reikalavimai (pvz., jeigu neatnaujintas elektros energijos tiekimas Pareiškėjui butui; ar Pareiškėjas priskirtinas pažeidžiamiems vartotojams, ar Pareiškėjo įsiskolinimas už elektros energiją yra arba buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos ir pan.); pateikti motyvuotą nuomonę dėl *VEI* skyriaus veiksmų, sprendimų, nagrinėjant Skundą *VEI* ir Papildomą skundą *VEI*, atitikimo teisės aktų reikalavimams ir kt.

5.2. *Pareiškėją* – pateikti dokumentus, patvirtinančius bylų, susijusių su Skundo *VEI* bei Papildomo skundo *VEI* dalyku, nagrinėjimo (išnagrinėjimo) teismuose bei vykstančių (vykusių) ikiteisminių tyrimų aplinkybes.

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

6. Iš *VEI* Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos nustatyta:

6.1. „Pareiškėjas 2015-06-05 elektroniniu paštu *VEI* pateikė Skundą *VEI* dėl Tiekėjo galimai neteisėtų veiksmų siekiant pakeisti [...] EAP. Komisija 2015-06-11 raštu Nr. R2-(E)-1927 *VEI* informavo apie gautą Pareiškėjo skundą.

VEI, 2015-07-03 raštu Nr. 2R-2007 Pareiškėją informavo, kad išnagrinėjęs Skunde *VEI* pateiktą informaciją, vadovaudamasi Išankstinės privalomos skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarkos aprašo, patvirtinto *VEI* 2015-01-27 įsakymu Nr. 3 V-7, 47 punktu, konstatavo tarp Pareiškėjo ir Tiekėjo esant ginčą ir nusprendė pradėti ginčo nagrinėjimo procedūrą.

VEI, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 9 ir 34 straipsnių nuostatomis 2015-07-16 raštu Nr. 2R-2160 kreipėsi į Tiekėją prašydama raštu pateikti motyvuotus paaiškinimus ir juos pagrindžiančius įrodymus dėl EAP keitimo darbų bei įsiskolinimo už bute suvartotą elektros energiją paskaičiavimo.“ (Tiekėjas 2015-07-29 raštu Nr. 50220-4419 pateikė paaiškinimus“).

Elektros energijos tiekimui į objektą [Pareiškėjo butą] [...] (toliau – Objektas), 1997-07-07 buvo įrengtas elektros apskaitos prietaisas (toliau – Skaitiklis) Nr. [...] ir sudaryta Elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis (toliau – Sutartis) Nr. [...] Pareiškėjo vardu.“

6.2. „Pareiškėjas *VEI* pateikė Papildomą skundą *VEI*, kuriame nurodyta, kad „Tiekėjas tęsia nusikalstamas veikas jo ir jo nuosavybės atžvilgiu, taip pat atkreiptas dėmesys, kad jam nuo 2011 m. lapkričio mėn. paskirta socialinė pašalpa, todėl jis priklauso socialiai pažeidžiamai gyventojų grupei.“

6.3. *VEI*, atsakydama į Skundą *VEI* ir Papildomą skundą *VEI*, įvertino ginčo aplinkybes, Tiekėjo atliktus veiksmus Taisyklių nuostatose (56.5, 141.7, 141.5 punktuose) keliamų reikalavimų prasme ir skundžiamos įmonės [Tiekėjo] atliktuose veiksmuose **nenustatė teisės aktų pažeidimų**,

todėl 2015-10-02 raštu Nr. 2R-2934 nusprendė atmesti Pareiškėjo reikalavimus kaip nepagrįstus.“

VEI 2015-10-02 rašte Nr. 2R-2934, adresuotame Pareiškėjui ir Tiekėjui, pažymėta:

6.3.1. VEI gavo Pareiškėjo, gyvenančio [...] (toliau – Objektas), skundą ir Komisijos 2015-06-13 raštu Nr. R2-(E)-1927 persiustą Pareiškėjo skundą dėl Tiekėjo veiksmų, atliekant Objekte suvartotą elektros energiją skaičiuojančio EAP keitimo darbus bei reikalavimo apmokėti įsiskolinimą už Objekte suvartotą elektros energiją pagrįstumo.

VEI, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Pareiškėjo ir Tiekėjo pateiktą informaciją, nustatė šias aplinkybes. Elektros energija Objektui tiekama pagal Elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį Nr. [...]. Objekte suvartotą elektros energiją skaičiuojantis EAP – vienfazis indukcinis elektros skaitiklis CO-U446 – įrengtas 1997-07-07. Tiekėjas 2014-03-10, 2014-06-10, 2015-04-15 raštais siūlė Pareiškėjui suderinti EAP keitimo laiką ir datą. Tiekėjo pateiktais duomenimis, Tiekėjo darbuotojai 2015-04-02 kartu su antstoliu nuvyko į Objektą keisti EAP. Pareiškėjas neleido pakeisti EAP nauju. Tiekėjas 2015-04-15 raštu informavo Pareiškėją, kad artimiausiu metu EAP bus pakeistas nauju. EAP pakeistas 2015-05-05 (užduotis Nr. 67352539). EAP keitimo metu buvo nustatyti EAP rodmenys – 42923. Įvertinus atliktus Pareiškėjo mokėjimus už suvartotą elektros energiją, nustatyta 213,01 Eur skola. Tiekėjas išsiuntė Pareiškėjui 2015-05-13 išpėjimą Nr. 51112-2015-18566 dėl galimo elektros energijos tiekimo nutraukimo, neapmokėjus 213,01 Eur skolą. Pareiškėjas nuo 2011-10-31 nevykdė atsiskaitymų už Objekte suvartotą elektros energiją. Tiekėjo duomenimis, įvertinus 2015-06-30 Pareiškėjo mokėjimą, yra nustatyta 191,98 Eur skola.“

6.3.2. „VEI pažymi, kad Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo [...] 15 straipsnyje nustatytos teisinio metrologinio reglamentavimo sritys. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta, kad teisinis metrologinis reglamentavimas taikomas matavimo priemonėms, kurios naudojamos nustatant prekių, energijos, paslaugų kiekį ir vertę tiesioginio pardavimo sandoriuose tarp pirkėjo ir pardavėjo bei atsiskaitant už suteiktas paslaugas ir prekes, kai nuo jų kiekio matavimo priklauso kaina. Valstybinės metrologijos tarnybos direktoriaus 2006-12-01 įsakymu Nr. V-178 [...] patvirtintame Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių grupių ir laiko intervalų tarp patikrų sąraše nustatyta, kad indukciniais vienfaziais elektros energijos skaitikliams nustatytas 16 metų veikimo terminas. Terminui pasibaigus, elektros skaitiklis turi būti metrologiškai tikrinamas.

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-02-11 įsakymu Nr. 1-38 (2013-12-04 įsakymo Nr. 1-231 redakcija), [toliau citatose ir tekste vadinama - Taisyklės] 56.5 punkte nustatyta vartotojo pareiga sutartyje nustatytais terminais ir tvarka, pagal galiojančias kainas bei tarifus atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas. Taisyklėse numatyta, kad Tiekėjas, su vartotoju sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo ar persiuntimo paslaugos sutartį, turi teisę nutraukti ir (ar) apriboti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, šiais atvejais: 141.7 punktas – kai vartotojas neleidžia (neįsileidžia) operatoriaus įgaliotų darbuotojų ar operatoriaus įgaliotų trečiųjų asmenų tikrinti elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, eksploatuoti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.); 141.5 punktas – numatyta, kad kai vartotojas per nustatytą terminą nevisiškai atsiskaito už patiektą elektros energiją.“

6.3.3. „VEI, įvertinusi tai kas išdėstyta šiame rašte ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo [...] 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu bei Išankstinės privalomos skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos viršininko 2015-01-27 įsakymu Nr. 1V-7 [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – Aprašas] 95.3 punktu, priima sprendimą atmesti Pareiškėjo prašymą nagrinėti ginčą kaip nepagrįstą, nes Tiekėjo veiksmuose teisės aktų pažeidimų nenustatyta.

VEI įpareigoja Tiekėją užtikrinti elektros skaitiklių keitimą Lietuvos Respublikos metrologijos įstatyme nustatytais terminais.“

6.3.4. „Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo [...] 34 straipsnio 16 dalies reikalavimais, ginčo šalys per 30 dienų nuo šio sprendimo, kuriuo ginčas išsprendžiamas iš esmės, priėmimo turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės.“

6.4. „VEI skyriaus vyresnysis inžinierius-inspektorius, dalyvaujant Tiekėjo atstovui Elektros apskaitų grupės inžinieriui B, 2015-11-02 patikrino, ar Pareiškėjo butui [...] tiekiamą elektros energiją ir nustatė, kad elektros energijos tiekimas šiam butui yra nutrauktas (2015-11-02 Faktinių aplinkybių patikrinimo aktas Nr. 12OV8-83).“

6.5. VEI pareigūnai, teikdami paaiškinimus Seimo kontrolieriui, akcentavo;

„Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 72 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta, kad perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą ir tiems buitiniams vartotojams, kurie gavę rašytinį įspėjimą per 15 dienų neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas; taip pat operatorius, iš anksto įspėjęs, šio straipsnio 2 dalyje nustatytais terminais gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems vartotojams, kurie nesutinka įleisti perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriaus įgaliotų atstovų į savo teritorijas ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis. Vartotojų pareiga sudaryti sąlygas perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriui įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis ir šios pareigos įgyvendinimo sąlygas ir tvarką nustato Taisyklės.

Taisyklių 65 punkte nurodyta, kad nustatytuose elektros apskaitos prietaiso įrengimo taškuose elektros apskaitos prietaisus savo lėšomis įrengia, prižiūri ar keičia operatorius; pasibaigus elektros apskaitos prietaisų metrologinės patikros terminui keičiami nemokamai. Taisyklių 59 punkte nustatyta, kad buitiniai vartotojai ar jų atstovai operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, ir operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, privalo leisti įrengti, keisti, eksploatuoti, patikrinti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir dalyvauti, kai darbų atlikimo metu yra nustatomas elektros apskaitos prietaiso ar apskaitos schemas elemento gedimas ir (ar) pažeidimas. Operatoriaus darbuotojas ir operatoriaus įgalioti tretieji asmenys aukščiau išvardintus veiksmus ne vartotojo patalpose ar teritorijoje gali atlikti nedalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, išskyrus atvejį, kai darbų atlikimo metu yra, nustatomas elektros apskaitos prietaiso ar apskaitos schemas elemento gedimas ir (ar) pažeidimas. Kai vartotojas neleidžia (neįsileidžia) operatoriaus įgaliotų darbuotojų ar operatoriaus įgaliotų trečiųjų asmenų tikrinti elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, eksploatuoti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrengimus (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.) (Taisyklių 141.5 punktas) arba kai vartotojas per nustatytą terminą neviseškai atsiskaito už patiektą elektros energiją (Taisyklių 141.5 punktas) operatorius ir (ar) tiekėjas, su vartotoju sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo turi teisę nutraukti ir (ar) apriboti elektros energijos tiekimą.

Remiantis išdėstytu, VEI mano, kad Tiekėjas nepažeidė nustatytų teisės aktų reikalavimų, teisėtai nutraukė elektros energijos tiekimą Pareiškėjo bute, todėl VEI nebuvo pagrindo imtis priemonių, kad būtų atnaujintas elektros energijos tiekimas Pareiškėjo bute.“

6.6. VEI pareigūnų nuomone, Papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams taikymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-05-27 nutarimu Nr. 527 [toliau citatose ir tekste vadinama – Aprašas], Tiekėjui nutraukiant elektros energijos tiekimą Pareiškėjo bute, „Pareiškėjo atžvilgiu negalėjo būti taikomi.“

„Remiantis išdėstytu, VEI mano, kad VEI skyriaus atlikti veiksmai ir priimti sprendimai nagrinėjant Skundą VEI ir Papildomą skundą VEI, yra teisėti ir pagrįsti, nes atitinka teisės aktuose

(Energetikos įstatymo, Elektros energetikos įstatymo, VEI nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011-03-15 įsakymu Nr. 1-63, ir kituose) nustatytiems reikalavimams, t. y. VEI skyrius kaip viešojo administravimo subjektas atliko veiksmus ir priėmė sprendimus teisės aktų suteiktos kompetencijos ribose.“

7. Pareiškėjas ne kartą teikė papildomą informaciją:

7.1. jis 2015-10-12 pateikė atskirąjį skundą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo [toliau vadinama – VAAT] 2015-10-01 nutarties (adm. byla Nr. [...], buvo atsisakyta priimti atskirąjį skundą dėl laikinųjų reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo);

7.2. Pareiškėjas 2015-11-02 įteikė „skundą VAAT „Dėl VEI, LR energetikos ministerijos, LR vidaus reikalų ministerijos, LR prokuratūros, LR valstybės saugumo departamento, Tiekėjo, UAB „C“ neteisėtų ir nusikalstamų veikų, jomis įvykdytų ir tebetęsimų mano prigimtinių teisių ir laisvių bei teisėtų interesų pažeidimų, jais man padarytos turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo“, kuriame SKĮ [Seimo kontrolierių įstaiga] įtraukta trečiuoju asmeniu.“

7.3. Pareiškėjas 2015-11-18 gavo UAB „C“ e-laišką dėl informacijos apie ikiteisminio skolos išieškojimo pabaigą, kuriame pažymėta, kad Pareiškėjo skola už Tiekėjo paslaugas sudaro 206.83 Eur.“

7.4. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui nepateikė duomenų apie tai, kad atsiskaitęs su Tiekėju už elektros energijos tiekimą (arba sumokėjęs bent dalį skolos).

8. Iš VEI šio tyrimo metu papildomai Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (2015-12-07 raštas Nr.2R-3691 ir 2015-12-11 raštas Nr. 2R-3729), nustatyta:

8.1. „Papildomai informuojame, kad VEI, įvertinusi tai, kad Aprašo 6 punkte nustatyta, jog skirstomųjų tinklų operatorius ir (ar) visuomeninis tiekėjas iš Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos gautų duomenų pagrindu taiko Apraše nustatytas papildomas garantijas pažeidžiamam vartotojui, 2015-11-30 raštu Nr. 2R-3602 kreipėsi į Tiekėją, prašydama įvertinti, ar Pareiškėjui, kaip galimai turinčiam socialiai pažeidžiamo elektros energijos vartotojo statusą, taikomos ir (ar) gali būti pradėtos taikyti Apraše nustatytos papildomos garantijos, taip pat prašyta kuo skubiau informuoti VEI apie papildomų garantijų taikymą Pareiškėjui.“

8.2. VEI „2015-12-08 gavo Tiekėjo raštą [...], kuriuo paaiškinta, kad Pareiškėjui nuosavybės teise priklausančiame bute [...] elektros tiekimas nutrauktas dėl **208,00 EUR skolos** (187,38 EUR sudaro skola už bute suvartotą elektros energiją ir 20,62 EUR sudaro skola už bendrosioms namo reikmėms suvartotą elektros energiją).“

„Tiekėjas remiasi Aprašo nuostata, numatančia, kad pažeidžiamiesiems vartotojams negali būti apribotas ir (ar) nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, kai jie per nustatytą terminą neatsiskaito už patiektą energiją, nesumoka ar iš dalies sumoka už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, jeigu šių pažeidžiamųjų vartotojų įsiskolinimas skirstomųjų tinklų operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui yra ar buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos.

Tiekėjas rašte nurodo, jog atsižvelgiant į tai, kad 1 bazinės socialinės išmokos dydis yra 38 EUR, jis nepažeidė Apraše nurodytą papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiesiems asmenims, taip pat Tiekėjas nepažeidė Pareiškėjui taikytinų papildomų garantijų.

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

9. Lietuvos Respublikos įstatymai

9.1. *Elektros energetikos įstatyme (EEĮ)* nustatyta:

9.1.1. *49 straipsnis* – „1. Valstybė užtikrina vartotojų teisę į elektros energijos prieinamumą ir pakankamumą ir įstatymų nustatyta tvarka gina vartotojų teises ir teisėtus interesus santykiuose su elektros energijos gamintojais, tinklų operatoriais ir tiekėjais bei užtikrina, kad vartotojai nebūtų diskriminuojami sąnaudų, pastangų ir laiko požiūriu. 2. Siekiant apsaugoti vartotojų teises ir teisėtus interesus, nustatoma, kad: [...]; 5) socialiai pažeidžiamiesiems vartotojams

ir jų grupėms, kurių sąrašą nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, užtikrinamas visuomeninis elektros energijos tiekimas neribotą laikotarpį; [...].“

9.1.2. 72 *straipsnis* – „[...] 2. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą ir tiems vartotojams, kurie gavę rašytinį įspėjimą neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas: buitiniai vartotojai – per 15 dienų [...]. 3. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius, iš anksto įspėjęs, šio straipsnio 2 dalyje nustatytais terminais gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems vartotojams, kurie nesutinka įleisti perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriaus įgaliotų atstovų į savo teritorijas ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis. [...].“

9.1.3. 78 *straipsnis* – „1. Skundai ir ginčai nagrinėjami Energetikos įstatyme ir šiame įstatyme nustatyta tvarka. [...]. 3. Valstybinė energetikos inspekcija išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir elektros energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl [...] elektros energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo. [...] dėl elektros energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą elektros energiją pažeidimų. [...].“

9.2. *Energetikos įstatymo 34 straipsnyje:*

9.2.1. *iki 2016-01-01 buvo nustatyta:* „[...] 2. Valstybinė energetikos inspekcija išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl [...] energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, [...] energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo. [...]. 4. Vartotojų ir energetikos įmonių skundai ir ginčai nagrinėjami pagal skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos nustatytas tokių skundų ir ginčų nagrinėjimo taisykles, laikantis įstatymų nustatytų reikalavimų. [...] 12. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija išnagrinėja skundą ne vėliau kaip per 30 dienų nuo skundo priėmimo arba priima sprendimą dėl ginčo ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo prašymo nagrinėti ginčą priėmimo, išskyrus atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių (pavyzdžiui, daug įrodymų, sudėtingos ginčo aplinkybės) skundai ar ginčui nagrinėti reikia ilgesnio laiko. 13. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas įsigalioja ir yra privalomas vykdyti pasibaigus šio straipsnio 16 dalyje nustatytam terminui. [...] 14. [...] Ginčo šalims ir skundo pareiškėjui pateikiamas išsamus motyvuotas skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas dėl ginčo ar skundo. [...] 16. Ginčo šalys per 30 dienų nuo vartotojų ir energetikos įmonių ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimo, kuriuo ginčas išsprendžiamas iš esmės ar ginčo nagrinėjimas nutraukiamas, ***priėmimo turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės.*** 17. Įsigaliojęs vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas yra vykdomasis dokumentas. [...].“

9.2.2. *nuo 2016-01-01 yra nustatyta:* „1. Vartotojas, manantis, kad energetikos įmonė, vykdydama energetikos veiklą, pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, susijusius su vartojimo sutartimi, pirmiausia privalo raštu kreiptis į energetikos įmonę ir nurodyti savo reikalavimus. 2. Energetikos įmonė privalo išnagrinėti vartotojo kreipimąsi ir jam motyvuotai atsakyti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo kreipimosi gavimo dienos. Vartotojo kreipimąsi energetikos įmonė nagrinėja savo nustatyta tvarka, kurią privalo skelbti savo interneto svetainėje ir sudaryti sąlygas vartotojams su ja susipažinti kitais būdais. 3. Jeigu energetikos įmonė netenkina vartotojo reikalavimų arba juos tenkina iš dalies, atsakyme vartotojui turi būti pateikta informacija apie vartojimo ginčų neteisminio sprendimo instituciją ar kitą subjektą, kompetentingą spręsti ginčą. Vartotojo kreipimasis į vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjektą neatima vartotojo teisės kreiptis į teismą. Vartotojas turi teisę ginti savo teises ir kitais, šiame įstatyme nenumatytais, teisėtais būdais. 4. Vartotojų ir energetikos įmonių ginčus ne teismo tvarka nagrinėja: 1) Valstybinė energetikos inspekcija – dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių naudojimo, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo; [...]. 5. Buitinių vartotojų ir energetikos įmonių ginčai nagrinėjami Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – Vartotojų teisių apsaugos įstatymas) nustatyta tvarka. [...]. 6. Valstybinė energetikos inspekcija [...], išnagrinėjusi ginčą ne teismo tvarka ir priimdama sprendimą patenkinti vartotojo reikalavimus arba iš dalies patenkinti vartotojo reikalavimus, privalo spręsti dėl energetikos įmonės įpareigojimo gražinti ar

kompensuoti vartotojo patirtas išlaidas ir tokio grąžinimo ar kompensavimo sąlygų. 7. **Valstybinės energetikos inspekcijos [...] sprendimai, priimti išnagrinėjus vartotojų ir energetikos įmonių ginčus, įsigalioja ir yra privalomi vykdyti, jeigu nė viena ginčo Šalis per 30 dienų nuo Valstybinės energetikos inspekcijos [...] sprendimo dėl ginčo priėmimo nepareiškia ieškinio bendrosios kompetencijos teisme Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso [...] nustatyta tvarka, prašydama nagrinėti ginčą iš esmės.** Kreipimasis į bendrosios kompetencijos teismą po Valstybinės energetikos inspekcijos [...] sprendimo dėl ginčo priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. 8. Įsigaliojęs Valstybinės, energetikos inspekcijos [...] sprendimas yra vykdomasis dokumentas. Jeigu šis sprendimas neįvykdomas, jis gali būti priverstinai vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. 9. Valstybinės energetikos inspekcijos [...] procedūriniai sprendimai, priimti nagrinėjant vartotojo ir energetikos įmonės ginčą, tarp jų ir sprendimai atsisakyti nagrinėti ginčą, sustabdyti ar nutraukti ginčo nagrinėjimą, užkertantys kelią toliau nagrinėti ginčą, per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos gali būti skundžiami bendrosios kompetencijos teismui. Teismo nutartys dėl šioje dalyje nurodytų sprendimų neskundžiamos. [...].“

10. Kiti teisės aktai

10.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-09-10 nutarimu „Dėl socialinės išmokos dydžio patvirtinimo“ Nr. 924* nustatyta: „Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo 2 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a : 1. Patvirtinti bazinės socialinės išmokos dydį - 38 (trisdešimt aštuoni) eurus. 2. Šis nutarimas įsigalioja 2015 m. sausio 1 dieną.“

10.2. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-05-27 nutarimu Nr. 527 patvirtintame Papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams taikymo tvarkos apraše* (įsigaliojo nuo 2015-08-01; Aprašas) nustatyta:

10.2.1. „3. Pažeidžiamiems vartotojams priskiriami būtiniai elektros energijos vartotojai, kuriems patiems ir (ar) su jais bendrai gyvenantiems asmenims Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nustatyta tvarka teikiama pinigine socialinė parama.“

10.2.2. „4. Pažeidžiamiems vartotojams užtikrinamos šios papildomos garantijos juos aprūpinant elektros energija: 4.1. Pažeidžiamiems vartotojams negali būti apribotas ir (ar) nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, kai jie per nustatytą terminą neatsiskaito už patiektą elektros energiją, nesumoka ar iš dalies sumoka už elektros energijos persiuntimo paslauga ar kitas su tuo susijusias paslaugas, jeigu šių pažeidžiamų vartotojų įsiskolinimas skirstomųjų tinklų operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui yra ar buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos. [...] 7. Pažeidžiamiems vartotojams papildomos garantijos pradamos ir (ar) baigiamos taikyti nuo atitinkamų duomenų iš Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos gavimo. 8. Apraše nustatytos papildomos garantijos taikomos tik vienam pažeidžiamam vartotojui būstui, kuriame jis gyvena. 9. **Ginčai dėl Aprašo nuostatų taikymo, kurių šalims nepavyko išspręsti tarpusavyje ir išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo ir (ar) kitų teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėjami teisme.**“

10.2.3. „6. Skirstomųjų tinklų operatoriai ir (ar) visuomeninis tiekėjas iš Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos gautų duomenų pagrindu, taiko Apraše nustatytas papildomas garantijas pažeidžiamam vartotojui. Duomenys iš Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos turi būti gaunami ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinį mėnesį.“

10.3. *Elektros energijos tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-02-11 įsakymu Nr. 1-38* (Taisyklės), normų turinys - pažymos 6.4 ir 6.5 punktuose.

10.4. *Valstybinės energetikos inspekcijos viršininko 2015-01-27 įsakymu Nr. IV-7 patvirtintame Išankstinės privalomos skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarkos apraše* (toliau vadinama – Aprašas-2) nustatyta:

10.4.1. „19. VEI turi teisę: [...]; 19.4. siūlyti šalims ginčą spręsti taikiai; 19.5. gauti iš valstybės ir savivaldybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų ar kitų asmenų skundui ar ginčui

nagrinėti reikalingą informaciją ar kitokią tarnybinę pagalbą; 19.6. priimti procedūrinius sprendimus; [...]; 19.8. pratęsti skundo ar ginčo nagrinėjimo terminą; [...]; 19.10. atlikti faktinių aplinkybių patikrinimą vietoje; 19.11. pagal VEI kompetenciją duoti nurodymą skundžiamam asmeniui, dėl kurio veiksmy (neveikimo) yra pateiktas skundas, pašalinti pažeidimus, priežastis ir sąlygas, dėl kurių pažeidžiamos pareiškėjo teisės ir teisėti interesai; [...].“

10.4.2. „20. VEI privalo: 20.1. išnagrinėti skundą ar ginčą nešališkai, objektyviai, skaidriai, veiksmingai; [...].“

10.4.3. „45. Pranešėjas per 5 darbo dienas nuo skundo priėmimo VEI dienos raštu kreipiasi į skundžiamą asmenį ir: 45.1. informuoja apie gautą pareiškėjo skundą bei jam persiunčia skundą su priedais; 45.2. siūlo pasinaudoti galimybe susidariusią situaciją spręsti taikiai ir prašo apie susitarimą su pareiškėju ginčą spręsti taikiai VEI raštu informuoti per 10 kalendorinių dienų nuo pranešimo apie skundą gavimo dienos; [...].“

10.4.4. „47. Jeigu pranešėjas iš kartu su skundu gaurų dokumentų turinio nustato, kad pareiškėjas dėl susidariusios situacijos sprendimo kreipėsi į skundžiamą asmenį ir gavo jo netenkinantį sprendimą, nuo kurio nepraėjo daugiau nei 6 mėnesiai, konstatuoja esant ginčą tarp pareiškėjo ir skundžiamo asmens. Tokiu atveju Aprašo 45-46 punktuose nurodyti veiksmai neatliekami, o Aprašo 48-50 punktuose nustatyta tvarka parengiamas procedūrinio sprendimo dėl skundo nagrinėjimo projektas, ir VEI viršininkas ar jo įgaliotas asmuo, kuriam yra pavesta priimti procedūrinį sprendimą dėl skundo nagrinėjimo, priima sprendimą pradėti ginčo nagrinėjimo procedūrą.“

10.4.5. „58. Pareiškėjų skundai nuo procedūrinio sprendimo dėl skundo nagrinėjimo, kuriuo nuspręsta pradėti ginčo nagrinėjimo procedūrą, priėmimo yra laikomi prašymais nagrinėti ginčą ir nagrinėjami pagal šiame Aprašo skyriuje numatytas nuostatas.“

10.4.6. „63. Ginčo nagrinėjimo procedūra atliekama rašytinio proceso tvarka [...].“

10.4.7. „91. VEI privalo išnagrinėti ginčą ir priimti sprendimą ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo pareiškėjo skundo (nuo procedūrinio sprendimo dėl skundo nagrinėjimo, kuriuo nuspręsta pradėti ginčo nagrinėjimo procedūrą laikomu prašymu nagrinėti ginčą), atitinkančio Aprašo 31-35 punktų reikalavimus, priėmimo dienos. [...].“

10.4.8. „97. VEI sprendimas per 3 darbo dienas nuo sprendimo pasirašymo išsiunčiami pareiškėjui ir skundžiamam asmeniui. [...].“

10.4.9. „100. Kreipimasis į teismą po VEI sprendimo priėmimo nelaikomas šios institucijos sprendimo apskundimu. Ginčo šalys per 30 dienų nuo VEI sprendimo, kuriuo ginčas išnagrinėjamas iš esmės ar ginčo nagrinėjimas nutraukiamas, priėmimo turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės.“

Skundo tyrimo išvados

11. Atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes (pažymos 1-8 paragrafai) bei į teisinį reglamentavimą (pažymos 9-10 paragrafai), konstatuotina:

11.1. siekiant apsaugoti vartotojų teises ir teisėtus interesus EEĮ nustatyta, kad socialiai pažeidžiamiems vartotojams ir jų grupėms, kurių sąrašą nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, užtikrinamas visuomeninis elektros energijos tiekimas neribotą laikotarpį (pažymos 9.1.1 papunktis), t. y. jiems negali būti nutrauktas elektros energijos tiekimas.

Šis reikalavimas galėjo būti pradėtas taikyti Vyriausybei patvirtinus socialiai pažeidžiamų vartotojų ir jų grupių sąrašą, t. y. nuo 2015-08-01, įsigaliojus Aprašui (pažymos 10.2 punktas). Apraše nustatyta, kad pažeidžiamiems vartotojams priskiriami buitiniai elektros energijos vartotojai, kuriems patiems Įstatymo nustatyta tvarka teikiama piniginė socialinė parama (pažymos 10.2.1 papunktis).

Elektros energijos atjungimo Pareiškėjo butui metu (2015-09-21) šis teisės akto reikalavimas jau buvo įsigaliojęs;

11.2. Vyriausybė Apraše taip pat nustatė privilegijos pažeidžiamiems vartotojams teikimo sąlygą, t. y., kad jiems negali būti nutrauktas elektros energijos tiekimas, kai jie per nustatytą terminą neatsiskaito už patiektą elektros energiją, nesumoka ar iš dalies sumoka už elektros

energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, jeigu šių pažeidžiamų vartotojų įsiskolinimas skirstomųjų tinklų operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui yra ar buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos (pažymos 6.2.2 papunktis, 10.1 punktas ir 10.2.2 papunktis).

Šio tyrimo metu gautais duomenimis, elektros energijos tiekimo nutraukimo Pareiškėjo butui metu ir 2015 metų pabaigoje (kai Seimo kontrolieriui buvo pateikta papildoma informacija; pažymos 8 paragrafas) Pareiškėjo skola Tiekėjui viršijo 3 bazinės socialinės išmokos dydžius, t. y. 114 Eur (pažymos 7.3, 7.4 ir 8.2 punktai);

11.3. vadovaujantis EEĮ Tiekėjas gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems vartotojams, kurie gavę rašytinį įspėjimą neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją ir (arba), kurie nesutinka įleisti Tiekėjo įgaliotų atstovų į savo patalpas keisti elektros energijos apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis (pažymos 9.1.2 papunktis);

11.4. VEI skundus ir ginčus nagrinėja Energetikos įstatyme ir EEĮ nustatyta tvarka, t. y. VEI išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo. Šie ginčai nagrinėjami pagal VEI nustatytas taisykles (Aprašas-2) (pažymos 9.1.3 papunktis, 9.2 ir 10.4 punktai);

11.5. VEI sprendimą dėl ginčo turėjo priimti ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo prašymo nagrinėti ginčą priėmimo bei pateikti Pareiškėjui išsamų motyvuotą VEI sprendimą dėl ginčo (pažymos 9.2 punktas);

11.7. VEI pareigūnai:

11.7.1. skundą VEI nagrinėjo vadovaudamiesi Aprašu-2, konstatavo tarp Pareiškėjo ir Tiekėjo esant ginčą ir nusprendė pradėti ginčo nagrinėjimo procedūrą, kreipėsi į Tiekėją, prašydama raštu pateikti motyvuotus paaiškinimus ir juos pagrindžiančius įrodymus dėl EAP keitimo darbų bei įsiskolinimo už Pareiškėjo bute suvartotą elektros energiją paskaičiavimo (pažymos 6.1 punktas, 10.4.3 ir 10.4.4 papunkčiai), įvertino ginčo aplinkybes, Tiekėjo atliktus veiksmus ir nenustačius teisės aktų pažeidimų, 2015-10-02 raštu Nr. 2R-2934 (per 4 mėnesius, šio tyrimo metu) informavo Pareiškėją apie VEI sprendimą atmesti Pareiškėjo reikalavimus bei apie tai, kad jis turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės (pažymos 6.3, 6.4 ir 9.2 punktai);

11.7.2. 2015-10-02 priėmė sprendimą dėl Pareiškėjo skundo VEI, tačiau jis nelaikytinas išsamiu motyvuotu VEI sprendimu dėl ginčo (pažymos 9.2.1 papunktis), kadangi jame nepasisakyta dėl Aprašo netaikymo atjungiant elektros energijos tiekimą Pareiškėjo butui motyvų (Papildomas skundas VEI; pažymos 4.4 ir 6.3 punktai);

11.7.3. šio tyrimo metu VEI pateikė Seimo kontrolieriui paaiškinimus minėtu klausimu, tačiau nepagrįstai (nesilaikydami Aprašo-2 reikalavimų dėl sprendimo išsiuntimo Pareiškėjui) apie papildytą sprendimą dėl Aprašo nuostatų netaikymo nagrinėjamu atveju pagrįstumo raštu neinformavo Pareiškėjo (pažymos 8 paragrafas ir 10.4.8 papunktis).

12. Apibendrinus pirmiau nurodytas išvadas ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalimi darytina išvada, kad Pareiškėjo skundas dėl VEI pareigūnų veiklos (neveikimo) pripažintinas pagrįstu pagal 11.7.2 ir 11.7.3 papunkčių išvadas.

13. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad:

13.1. nuo 2016-01-01 VEI sprendimai, priimti išnagrinėjus vartotojų ir energetikos įmonių ginčus, įsigalioja ir yra privalomi vykdyti, jeigu nė viena ginčo šalis per 30 dienų nuo VEI sprendimo dėl ginčo priėmimo nepareiškia ieškinio bendrosios kompetencijos teisme Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka, prašydama nagrinėti ginčą iš esmės, VEI procedūriniai sprendimai, priimti nagrinėjant vartotojo ir energetikos įmonės ginčą, tarp jų ir sprendimai atsisakyti nagrinėti ginčą, sustabdyti ar nutraukti ginčo nagrinėjimą, užkertantys kelią toliau nagrinėti ginčą, per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos gali būti skundžiami bendrosios kompetencijos teismui (pažymos 9.2.2 papunktis).

13.2. ginčai dėl Aprašo nuostatų taikymo, kurių šalims nepavyko išspręsti tarpusavyje ir išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo ir (ar)

kitų teisės aktų nustatyta tvarka *nagrinėjami teisme* (pažymos 10.2.2 papunktis).

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

14. Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X skundą dėl VEI pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Seimo kontrolierius *Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos direktoriui* rekomenduoja pateikti Pareiškėjui išsamų ir motyvuotą VEI sprendimą visais Skundo VEI ir Papildomo skundo VEI klausimais (kopiją – Seimo kontrolieriui).

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašyčiau pranešti iki 2016-06-01.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas